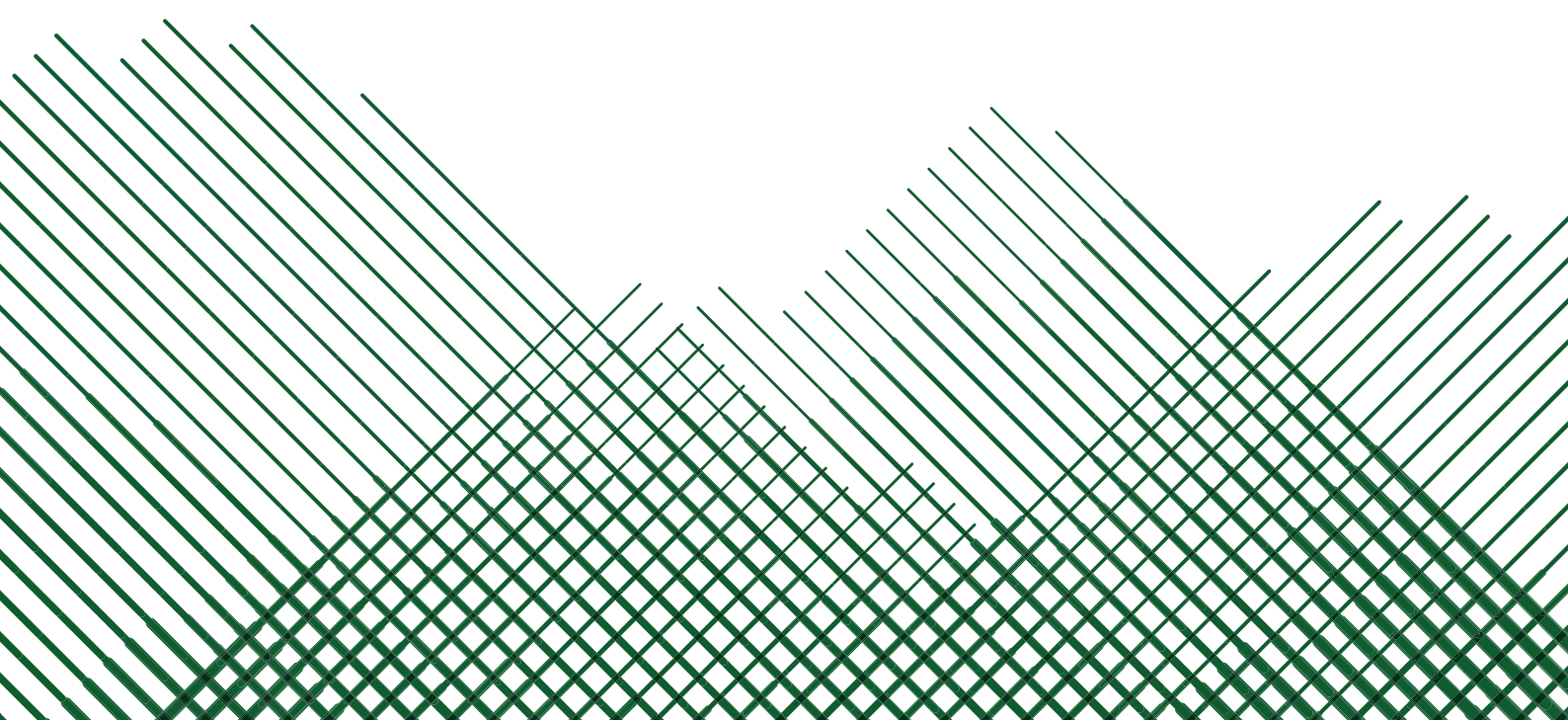

JÄRELEVALVE AASTARAAMAT

Auditortegevuse järelevalvenõukogu
2018–2019

Sisukord

1. Järelevalvenõukogu esimehe pöördumine	5
2. Järelevalvenõukogu	7
3. AJN-i peamiste seadusjärgsete ülesannete kokkuvõte.....	9
4. Järelevalvenõukogu strateegilised eesmärgid 2019./2020. aastaks	26

1. Järelevalvenõukogu esimehe pöördumine

Hea aastaraamatu lugeja!

Majandusaasta 2018/2019 on olnud järelevalvele tööine, üllatav ja uusi kogemusi pakkuv. Kirkamaid järelevalvelisi teemasid on olnud üsna mitu, üks neist oli kindlasti seotud „vandeaudiitoriga”, kes ei omanud küll kutset, kuid ikkagi osutas teenust kui vandeaudiitor. Samuti oli raske protsess ka Deloitte kvaliteedikontroll ja sellele järgnenud distsiplinaarmenetlus. Aastat jäävad meenutama ka mitmed põnevad erialased kohtuvaidlused.

Murekortsudega vaatan menetlusi, kus järelevalvajatesse ei suhtuta professionaalselt, jäetakse kõrvale elementaarne viisakus, asutakse nii solvama kui ka suisa ähvardama. Eriti markantsed on olud, kus teadlikult eiratakse järelevalve seaduslikke korraldusi. Näiteks üks audiitorettevõtte lihtsalt keeldus töövõtudokumentatsiooni esitamisest, seda vaatamata seaduse selgele kohustusele.

Sellistes oludes tuleb paratamatult kasutada õiguslikke meetmeid. Konkreetne kaasus lahenes audiitorettevõttele kolme sunniraha maksmisega, kokku summas 9000 eurot, ja lõpuks ikkagi nõutavate dokumentide esitamisega.

Järelevalvajana oskame me hinnata erialaseid erimeelsusi ja argumenteeritud vaidlusi, kuid elementaarsete kohustuste täitmata jätmine ja ebaviisakused kindlasti ei ole professionaalsuse tunnuseks.

Aastat jäävad meenutama Audiitorkogu kutse poolsed seisukohad järelevalve korralduse ja järelevalve aadressil. Päädis see üsna palju ressursi võtvate seisukohtade, vastuseisukohtade ja mitmete aruteludega, muud eriti midagi. Sellised olustikud saaksid ja peaksid asenduma mõne konstruktiivsema vormiga, kuid see eeldab kõikide osapoolte poolt oma eesmärkide ja kohustuste mõistmist. Mulle sümpatiseerib arusaam, et Audiitorkogu peab ka tänastes oludes tegutsema ja toimima. Järelevalvajana näen, et järelevalve korraldus on saanud selle aastaga kätte heas mõttes tööruutiini ja anname igapäevaselt oma parima, et tagada aus, sõltumatu ja võrdsetel alustel toimiv järelevalve korraldus.

Juba käimasoleval majandusaastal keskendume sisekordade ülevaatamisele, kuna praktika on näidanud kätte kohti, mis kas on vananenud või vajavad ümbermõtestamist. Tänan kõiki, kes sinna oma panuse on andnud ja seisukohti esitanud, kaalume kõik kindlasti läbi.

Erikontrollid on üks olulistest järelevalvelistest töövahenditest, mida aasta-aastalt rakendame ja nende kaudu erinevaid teemasid fokuseerime. Läbiviidud rahapesuriski puudutav erikontroll oli nii meile kui kontrollitavatele hariv ning näitas kätte eelkõige seda, et regulatsioon nimetatud valdas on üsna üldist laadi ja ei ole välistatud, et teatava aja möödudes jõuavad ka selles vallas audiidortegevusse täiendavad reeglid.

Seniks aga tuleb hoida erialast skeptitsismi kõrgel, olla hoolas ja pakkuda seda kindlust, mida ühiskond vandeaudiitorilt ootab. Vahest võib see tähendada ausat enesekaemust, et teatud töövõttud käivad üle jõu, neid ei tohi ega pea siis tegema. Arvestada tuleb ka võimalike huvide konflikti olustikega ja neid vältida, tähendagu see siis kasvõi kliendist loobumist.

Usun, et koos saame üle nii esilekerkivatest probleemidest kui ka hoiame au sees vandeaudiitori kutset. Järelevalvajatena selle nimel igapäevaselt pingutame, lootes ka Teie abile.

Head lugemist!

Siim Tammer
AJN-i esimees

2. Järelevalvenõukogu

Audiitortevuse järelevalvenõukogu (edaspidi *AJN* või *järelevalvenõukogu*) on audiitortevuse seaduse (edaspidi *AudS*) alusel loodud Audiitorkogu sõltumatu järelevalveorgan, kelle ülesanne on korraldada järelevalvet avalikes huvides ning võtta meetmeid audiitortevuse arengu eelduste loomiseks, vandeaudiitori kutsetevuse kvaliteedi saavutamiseks ja selle kaitsmiseks.

Oma tegevuses järelevalvemenetluste läbiviimisel juhindub *AJN* haldusmenetluse seadusest, *AudS*-ist ja vastavatest Audiitorkogu sisestest menetluskordadest. *AJN*-i tegevust reguleerib Audiitortevuse järelevalvenõukogu töökord (rahandusministri 26.10.2017 määrus nr 82).

AJN viib läbi järelevalvemenetlusi vaid Audiitorkogu liikmete – so vandeaudiitorite ja audiitorettevõtjate suhtes. Aastaraamatu avaldamise ajal on Audiitorkogu liikmete hulgas 344 vandeaudiitorit ja 138 audiitorettevõtjat. Seadus võimaldab järelevalvet teha ka Audiitorkogu, Audiitorkogu presidendi, juhatuse, revisjonikomisjoni ja üldkoosoleku suhtes.

AJN annab oma tegevustest ülevaate iga-aastases järelevalve aastaraamatus ja kord aastas

peetaval järelevalve pärastlõunal. *AJN* avaldab jooksvalt informatsiooni oma tegevuse ning järelevalvetulemuste kohta koduleheküljel www.ajn.ee ning vajadusel informeerib teisi institutsioone ja avalikkust teiste meediumite vahendusel. Vandeaudiitorite kutse andmised ning vandeaudiitori kutse äravõtmine, samuti audiitorteenuse osutamiseks tegevusloa andmine, äravõtmine või peatamine on kajastatud Rahandusministeeriumi hallatavas audiitortevuse registris www.auditortevus.ee.

Järelevalvenõukogu on aruandeaastal olnud koosseisus:

1. Siim Tammer (esimees)
2. Sale Ajalik
3. Kai Härmand
4. Andres Järving
5. Uku Liivamets
6. Taivo Põrk

Nimetatud *AJN*-i liikmete volitused kestavad kuni 03.09.2022.

AJN-i tegevusega oli aruandeperioodil vahetult seotud *AJN*-i õigus- ja administratiivspetsialist Eve Kippar. Tema peamisteks tööülesanneteks oli *AJN*-i juriidiline teenindamine, koosolekute

korraldamine ning järelevalveliste protsesside haldamine.

Järelevalvemenetlusi on aruandeaastal sisuliselt läbi viinud peamiselt AJN-i kvaliteedikontrolli spetsialistid Tuuli Kattago ja Ulvi Sloog, olles ühtlasi menetlustes töörühma juhid. Alates 2018. aasta detsembrist töötab AJN-i järelevalve spetsialistina Annika Kütt, kes osaleb samuti järelevalvemenetlustes. Lisaks on AJN vajadusel kaasanud järelevalvemenetlustesse väliseid eksperte ja asjatundjaid.

Eksamikomisjoni tegevust ja selle asjaajamist on korraldanud eksamikomisjoni esimees Marika Taal (Rahandusministeeriumi nõunik). Eksamikomisjoni liikmed käsitletaval majandusaastal olid: Ivi Kärt (vandeaudiitor, Audiitorbüroo Rostok & Kärt OÜ), Laile Kaasik (vandeaudiitor, LK Konsultatsioonid OÜ), Maire Otsus-Carpenter (vandeaudiitor), Mare Kingo (jurist, Audiitorkogu kantsler), Stan Nahkor (vandeaudiitor, Ernst & Young Baltic AS), Triin Tats (siseaudiitor, AS SEB Pank) ja Egle Vainula (vandeaudiitor).

3. AJN-i peamiste seadusjärgsete ülesannete kokkuvõte

I EESMÄRKIDE TÄITMINE

AJN-i eesmärgid 2018./2019. majandusaastal olid:

1. Kvaliteedikontrolli meetoodika analüüsimine ning vajadusel selle muutmine.
2. Strateegia kehtestamine.
3. Audiitortevuse järelevalve efektiivsuse suurendamine läbi ootamatute ja erakorraliste kontrollide erinevatel, avaliku huvi seisukohast olulistel teemadel eesmärgiga parandada audiitorteenuse kvaliteeti valdkondade lõikes ning suurendada avalikkuse usaldusväarsust audiitorteenuse vastu.
4. AJN-i töötajaskonna suurendamine.
5. Oluliste ja korduvate rikkumiste ning vandeaudiitori sobivusega seonduvad tegevused.

AJN on seatud eesmärgid järginud ja neid võimalikult suures ulatuses täitnud. Kvaliteedikontrolli meetoodika muutmist majandusaastal ei toimunud, süsteem isenesest toimib ja AJN panustab uuel majandusaastal täiendavalt, et võrrelda KVK süsteemi puudusi ja tugevusi enne, kui asub olemasolevat meetoodikat uuendama. AJN-i strateegia määramine on lükkunud uude majandusaastasse, kuid sellele vaatamata on iga-aastased strateegilised eesmärgid seatud ja

nende järgi joondutakse maksimaalses võimalikus ulatuses.

Erakorralise kvaliteedikontrolli viis AJN läbi kõrgendatud rahapesuriskiga klientidele audiitorteenuste osutamise nõuete järgimise kontrollimiseks. AJN viis läbi ka iga-aastased korralised kvaliteedikontrollid, mis arvestavad oma valimi suurusel, et iga audiitortevõtjat oleks võimalik kontrollida vähemalt seadusega ettenähtud intervalliga. Korduvate ja oluliste rikkumistega seoses on AJN aruandeaastal algatanud mitmeid distsiplinaarmentlusi ning määranud distsiplinaar karistusi. Avalikest huvidest tingitud on tekkinud vajadus tunnistada kehtetuks nende audiitortevõtjate tegevusluba ja võtta ära nende vandeaudiitorite kutse, kes vaatamata varasemalt määratud distsiplinaar karistustele ei ole jätkuvalt audiitorteenuse kvaliteeti parandanud või on toime pannud olulisi rikkumisi.

AJN on tugevdanud ka oma töötajaskonda, Annika Kütt on tulnud järelevalvespetsialisti ametikohale, viies koos teiste kolleegidega läbi nii kvaliteedikontrolli kui keerukaid järelevalve menetlusi.

Detailsem ülevaade AJN-i tegevustest on välja toodud alljärgnevatel aastaraamatute osades.

II TEGEVUS- JA TULEMUSARUANNE VALDKONDADE LÕIKES

AJN-i töövormiks on koosolek. Üldjuhul toimuvad koosolekud kaks korda kuus. Koosolekuid võib läbi viia ka sidevahendi abil, sh otsuseid vastu võtta kaughääletuse teel. AJN-i otsused on Audiitorkogu liikmetele kohustuslikud.

Aruandeperioodil on toimunud 21 AJN-i koosolekut ja lisaks üks kaughääletus. Nende tulemusel on vastu võetud 129 otsust ja edastatud 103 ametlikku kirja.

Järelevalve täielik üleminek Audiitorkogu juhatusele, so praktiseerivatelt vandeaudiitoritelt AJN-ile, on kaasa toonud muutusi ka järelevalve tulemustes, avastatud ja käsitletud on mitmeid olulisi rikkumisi. AJN reageerib neile läbi sõltumatu ja kohase menetluse, kuna kaitseb avalikke huve ja tagab see läbi kogu vandeaudiitori kutse usaldusväarsuse.

Kutseeksami korraldamine

AJN annab vandeaudiitori kutse isikule, kes on sooritanud arvestusala eksperdi kutseeksami (edaspidi kutseksam) raamatupidamise ja vandeaudiitori eriosa. Kutse saanud isik peab andma audiitortegevuse registri kaudu vande, mille vastuvõtmise järgselt antakse talle vandeaudiitori number ning ta saab alustada vandeaudiitori kutsetegevusega audiitorettevõtja kaudu. Avaliku sektori vandeaudiitor on vandeaudiitor, kes on sooritanud kutseeksami avaliku õiguse eriosa ning kellele AJN on andnud avaliku sektori vandeaudiitori kutsetaseme.

Kutseeksami toimumise aja ja koha ning dokumentide esitamise tähtaja määrab AJN. 2019. kalendriaastaks on AJN määranud 14 eksamite sooritamise aega, mis vastab tegelikule nõudlusele eksameid sooritada.

Eksamikomisjon moodustatakse vähemalt viieliikmelisena. AJN nimetab ja kutsub tagasi eksamikomisjoni liikmed ja esimehe. Eksamikomisjoni liikme volituste tähtaeg on kolm aastat eksamikomisjoni liikmeks nimetamisest arvates.

AJN otsustas 06.11.2018 rahuldada eksamikomisjoni liikme Heli Jalakas' e avalduse ja kutsus ta tagasi kutseeksami eksamikomisjoni liikme kohalt. Sama otsusega pikendas AJN Mare Kingo eksamikomisjoni liikme volituse tähtaega ja nimetas ta järgnevaks perioodiks vandeaudiitori kutseeksami eksamikomisjoni liikmeks. 23.04.2019 otsusega rahuldab AJN Eeli Lääne avalduse ja kutsus ta tagasi alates 01.05.2019 kutseeksami eksamikomisjoni liikme kohalt.

AJN-i pädevuses on kutse taotleja või korduseksamile suunatu kutseeksamile lubamise otsustamine. AJN on aruandeperioodil vandeaudiitori kutseeksamile lubanud 22 taotlejat ja kutseeksamile mitte lubanud ühe taotleja, kuivõrd vandeaudiitori kutse taotlejal puudus vandeaudiitori kutseks vajalik hea maine ja usaldusväarsus.

20.11.2018 otsustas AJN määrata kutseeksamitasuks tunnustamise sobivustesti korraldamise ja vastuvõtmise eest 650 eurot. Samuti otsustas suurendada alates 01.01.2019 VKS-ISA ja VKS-üldosa kutseeksami moodulite ülesannete arvu ühe ülesande võrra (kokku 6 ülesannet).

Vandeaudiitori kutse saamiseks tuleb sooritada 7 kutseeksami moodulit: EFS (Eesti finantsaruandluse standardi moodul), IFRS (IFRS alamosa), R & J (rahanduse ja juhtimise alamosa), AÕ (arvestusala õiguse alamosa), VKS-ISA ja VKS-üldosa (vandeaudiitori kutsetegevuse standardite alamosa), VÕ (vandeaudiitori õiguse alamosa) ja IK-essee. Vandeaudiitoritel, kes soovivad avaliku sektori vandeaudiitori kutsetaset, tuleb lisaks sooritada RHÕ (riigi- ja haldusõiguse alamosa)

Tabel 1. Vandeaudiitori kutseksamite tulemused 2019-2020

2018/2019	AÕ	VÕ	EFS	IFRS	Essee	R&J	VKS-ISA	VKS-üld	RHÕ
Min pallid	50	55	28	33	x	58	45	47	57
Max pallid	93	95	94	90	x	100	93	96	95
Keskmine	75	84	61	55	x	84	72	76	81
Sooritusi	21	17	20	28	20	21	24	20	8
sh alla 60	2	1	9	19	8	1	6	3	1
Korduv mitte-sooritus	0	0	2	7	1	0	1	0	0
Läbimisprotsent	90%	94%	55%	32%	60%	95%	75%	85%	88%

eksamimoodul. Kutseksami jao või alamosa tulemus alla 60 palli on mitterahuldav. Kutseksam loetakse sooritatuks, kui kõik kutseksami kohustuslikud jaod või alamosad on sooritatud. Kutseksami jagu või alamosa jääb sooritamata, kui tulemus on mitterahuldav või kui eksamineeritava isiksuseomadusi ei peeta sobivaks.

Käesoleval ajal on eksameid sooritamas 78 isikut, kellel on sooritamata üks või rohkem kutseksami moodulit.

2018./2019. aastal sooritati kokku 195 eksamit, kusjuures nendest 55 eksami tulemus loeti mittesooritatuks. Mittesooritatud eksamitulemuseks loetakse ka juhud, kui isik registreerib end eksamile, kuid jätab eksamile kohale tulemata. Tabelis 1 on jäetud arvesse võtmata need mittesooritatud eksamitulemused, mille puhul ei ilmunud eksaminand eksamile kohale. Jätkuvalt on enam ebaõnnestumisi EFS-i, IFRS-i ja essee eksamimoodulite sooritamisel. Lihtsamateks eksamimooduliteks on osutunud AÕ, VÕ, R&J ja RHÕ.

Kutse andmine ja lõpetamine

AJN-i pädevuses on vandeaudiitori kutse andmine, avaliku sektori vandeaudiitori

kutsetaseme andmine ja vandeaudiitori kutse äravõtmine avalduse alusel. Samuti vandeaudiitori vande vastuvõtmine.

Aruandeperioodil on AJN andnud vandeaudiitori kutse 11 ja avaliku sektori vandeaudiitori kutsetaseme 4 isikule. Vastu on võetud 11 vandeaudiitori vannet.

Vandeaudiitori enda avalduse alusel on AJN võtnud ära 9 isiku vandeaudiitori kutse. Lisaks on AJN võtnud ära 3 isiku vandeaudiitori kutse korduvate ja oluliste rikkumiste tõttu.

Kindlasti jätkub ka tulevikus praktika, kus AJN võtab ära vandeaudiitorilt kutse, kui ta ei ole suutnud oma kvaliteeti viia nõutavale tasemele, et osutada seaduspärasest teenust.

Tegevusloa andmine ja kehtetuks tunnistamine

AJN-i pädevuses on audiitorühingule tegevusloa andmine, selle andmisest keeldumine ja kehtetuks tunnistamine ning tegevusloa kehtivuse peatamine ja taastamine.

AJN on aruandeperioodil andnud audiitoriteenuse osutamiseks tegevusloa neljale ettevõttele.

Aruandeperioodil on AJN avalduse alusel tunnistanud kehtetuks 9 audiitorettevõtja tegevusloa ja 2 audiitorettevõtja tegevusloa tunnistati kehtetuks seoses korduvate ja oluliste rikkumistega.

Peatatud on kahe audiitorettevõtja tegevusloa kehtivus, millest ühel juhul peatati tegevusloa kehtivus vastava taotluse alusel ning teisel juhul seoses oluliste rikkumiste ning kutseksamile suunamisega.

Esitati üks audiitorettevõtja vabatahtliku lõpetamise avaldus, mis jäeti rahuldamata poolelioleva kvaliteedikontrolli tõttu.

Audiitorkogu regulatsioonide kinnitamine

AJN-i pädevuses on Audiitorkogu regulatsioonide ning kutsetegevuse standardite kinnitamine. AJN kinnitas 12.09.2017 kvaliteedikontrolli korra, kaebuste menetlemise ja uurimise korra ning distsiplinaarmenetluse korra. Eelnimetatud menetluskorrad jõustusid 13.09.2017. Aruandeperioodil kinnitas AJN kvaliteedikontrolli korra juurde kuuluva Lisa 11 - muude kindlustandvate teenuste standardite kontroll-leht ISAE3000 (muudetud).

AJN-i korrad ja vastavad lisad ning kinnitatud kutsetegevuse standardid on kättesaadavad AJN-i kodulehelt www.ajn.ee ja Audiitorkogu kodulehelt www.auditorkogu.ee.

AJN-i poolt kinnitatud õigusaktid on Audiitorkogu liikmetele kohustuslikud.

Rahvusvaheline koostöö

AJN-i kvaliteedikontrolli spetsialistid on osalenud aruandeperioodil kahel korral CEAOB-i

(Committee of European Auditing Oversight Bodies) kohtumistel. Lisaks on kvaliteedikontrolli spetsialistid osalenud järelevalvealasel rahvusvahelistel koolitusel Berliinis (CEAOB – Inspections Sub-Group Banking & Insurance Workshop). Rahvusvaheline koostöö ning koolitused annavad AJN-i töötajatele põhjaliku ülevaate järelevalve suundadest ning kutsetegevuse standardite kohaldamisest ning vastavate sätete tõlgendamisest mujal Euroopa Liidus. Samuti on AJN-i esimees osalenud CEAOB-i korralistel kohtumistel. CEAOB-i liikmeteks on Euroopa Liidu liikmesriikide järelevalveasutuste esindajad, ESMA (*European Securities and Markets Authority*) ja Euroopa Majanduspiirkonna audiitortevgevuse organite esindajad. EBA (*European Banking Authority*) ja EIOPA (*European Insurance and Occupational Pensions Authority*) on CEAOB-is oma esindajate vahendusel vaatlejate rollis.

Järelevalve korraldamine

Kvaliteedikontroll

Kvaliteedikontrolli käigus on AJN-i eesmärgiks kvaliteedikontrollile allutatud isiku kontrolliperioodil osutatud audiitorteenuse õigusaktidele ning nende alusel kinnitatud standarditele või antud juhenditele ja soovitudele vastavuse kontrollimine.

Seoses audiitortevgevuse järelevalve täieliku üleminekuga AJN-ile on tegevusperioodil 2017-2019 vähendatud korralise KVK valimi suurust, eesmärgiga teostada enam järelevalvet nende Audiitorkogu liikmete üle, kelle tegevuses on tuvastatud varasemalt olulisi rikkumisi. Ka perioodil 2018/2019 on korralise KVK valimis olnud kümme audiitorettevõtjat, kelle varasem KVK tulemus on olnud „punane” või „oranž”. Ülejäänud oluliste rikkumistega

audiitorettevõtjalt võeti tegevusluba ära kas AJN-i otsusega või avalduse alusel. Üldise audiitortevõuse kvaliteedi parandamise eesmärgil jätkab AJN eelnimetatud praktikat, samas arvestades, et kõigi audiitorettevõtjate suhtes viiakse korraline KVK läbi vähemalt seaduses nõutaval määral, st üks kord kuue aasta jooksul, või üks kord kolme aasta jooksul isikute puhul kes osutavad audiitorteenust avaliku huvi üksusele. Audiitorettevõtjate suhtes, kes saavad tegevusloa, teostatakse korraline KVK kahe aasta jooksul tegevusloa andmise ajast arvates. Kindlasti arvatakse, lisaks kohustuslikus korras ja riskipõhisuse alusel valimisse arvatavatele isikutele, korralise KVK valimisse igal aastal audiitorettevõtjaid juhuvalimi alusel.

AJN kinnitas 09.08.2018 otsusega korralise kvaliteedikontrolli valimisse kuuluvate isikute nimekirja kontrolliperioodi 01.07.2012-30.06.2018 kohta kvaliteedikontrolli läbiviimise perioodiga 01.09.2018-30.06.2019. Valimisse kinnitatud isikute nimekirja kuulus 38 audiitorettevõtjat. Nendest 7 audiitorettevõtjat arvati mõjuvatel põhjustel kvaliteedikontrolli valimist välja.

Aruandeperioodil viis AJN sisuliselt läbi kõigi korralise kvaliteedikontrolli valimis olnud audiitorettevõtjate suhtes kvaliteedikontrolli. Aruandeperioodil lõpetati 29 kvaliteedikontrolli, tulemustega 6 „rohelist”, 7 „kollast”, 11 „oranži” ja 5 „punast” ning vahetult peale aruandeperioodi lõppu, so 2019/2020 perioodi alguses (augustis) on lõpetatud 2 kvaliteedikontrolli, millest üks „kollase” ja teine „punase” tulemusega.

Läbitud kvaliteedikontrolli korral teeb AJN audiitorettevõtja poolt osutatud audiitorteenuste kvaliteedi kohta ühe järgnevaist otsustest:

1. ROHELINE – Audiitorteenuse kvaliteet vastab nõuetele.
2. KOLLANE – Audiitorteenuse kvaliteedis esinesid vähemolulised puudused, täiustamine nõutav.
3. ORANŽ – Audiitorteenuse kvaliteedis esinesid olulised puudused, täiustamine nõutav.
4. PUNANE – Audiitorteenuse kvaliteet ei vasta nõuetele, oluline täiustamine nõutav.

Enne lõpliku AJN-i otsuse kujunemist on kontrollitaval võimalik esitada töörühma poolt tuvastatud tähelepanekutele selgitusi ja vastuväiteid vähemalt kolmel korral:

1. **Kohapealse KVK käigus ja selle lõppemisel.** Kohapealse kvaliteedikontrolli menetlustoimingud protokollitakse ja allkirjastatakse kohapealse kontrolli lõppemisel. Kontrollitava isiku soovil fikseeritakse menetlustoimingute kohta esitatud eriarvamus ja lisatakse töörühma protokollile. Mitmeti mõistetavuse vältimiseks tutvustatakse ja arutatakse üldjuhul kohapealse kontrolli lõpus selle peamised asjaolud kontrollitava isikuga läbi. Vajadusel vestlused salvestatakse ning protokollitakse. Sisulises osas on tervitav, kui kontrollitav esitab võimalikud selgitused ja vastuväited juba selles menetluse etapis, viidates oma selgitust kinnitavatele tõenditele

Tabel 2. 2017/2018 ja 2018/2019 kvaliteedikontrolli tulemused

KVK kontrolli-periood	KVK läbiviimise periood	KVK valim	Läbiviidud KVK-d	KVK	KVK	KVK	KVK
01.07.2011-30.06.2017	26.09.2017-30.06.2018	33	28	9	6	7	6
01.07.2012-30.06.2018	01.09.2018-30.06.2019	38	31	6	8	11	6

töövõtudokumentatsioonis. Vestluse salvestamist võib nõuda ka kontrollitav. Vastav salvestis lisatakse KVK menetlustoimikusse ja sellele saab tugineda võimalikus hilisemas õigusvaidluses. Juhul, kui töörühm leiab, et kontrollitava selgitused ja vastuväited on põhjendatud, ei lisata neid tähelepanekuid kontroll-lehtedesse.

- 2. Kontroll-lehtedele.** 7 tööpäeva jooksul peale kohapealse kontrolli lõppu edastab töörühm täidetud küsimustikud – kontroll-lehed kontrollitavale isikule arvamuse ja vastuväidete esitamiseks. Kontrollitaval on küsimustike saamisel aega 10 tööpäeva, et esitada oma seisukohad kontroll-lehtedesse.
- 3. AJN-i otsuse eelnõule.** AJN edastab kontrollitavale otsuse eelnõu arvamuse ja vastuväidete esitamiseks, andes võimaluse esitada oma seisukoht. Olenevalt tähelepanekute hulgast ja keerukusest on vastamiseks aega ca 1-2 nädalat. Põhjendatud taotluse alusel pikendab AJN vajadusel vastamise tähtaega. Juhul kui AJN leiab, et kontrollitava selgitused ja vastuväited on põhjendatud ja tõendatud, ei lisata neid tähelepanekuid AJN-i otsusesse. Otsuse eelnõud ei esitata kontrollitavale „roheline” KVK tulemus korral.

KVK lõpeb AJN-i otsusega, seega on menetlusalusel isikul kogu menetluse kestel võimalus suhelda töörühma liikmetega (nt seoses kontroll-lehel märgituga) või AJN-iga, anda selgitusi ja viidata töörühmale esitatud arhiveeritud töövõtudokumentatsioonis olevatele tõenditele. AJN ei saa võtta arvesse kontrollitava vastuväiteid, mis on üldsõnalised ning mille kohta puudub arhiveeritud töövõtudokumentatsioonis tõendusmaterjal.

Läbitud kvaliteedikontrolli tulemusi arutades hindab AJN töörühma aruandes esitatut, sh asjaolud, läbiviidud protseduurid, tuvastatud leiud, tähelepanekud, seisukohad, järeldused

ning ettepanekud, ning teeb vastavad otsused. AJN hindab kõiki menetlustoimikus olevaid tõendeid igakülgset, täielikult ja objektiivselt ning otsustab oma siseveendumuse kohaselt, kas töörühma või menetlusosalise esitatud väide on tõendatud või mitte.

Käesolevaga anname üldistatud ülevaate, millel üldjuhul kujuneb KVK tulemus „roheline”, „kollaseks”, „oranžiks” või „punaseks”. Viidatu ei ole lõplik ega kõikehõlmav, tegu on näitlikustamise eesmärgil esitatud ülevaatega ja AJN otsustab igakordse otsusega, tervikpildina, konkreetse kvaliteedikontrolli raames antava hinnangu.

ROHELISE tulemus saab audiitorettevõtja, kelle audiitorteenuses kas pole üldse tehtud kontrolli käigus tähelepanekuid või on tehtud tähelepanekud sedavõrd väheolulised, mis ei mõjuta audiitorteenuse kvaliteeti negatiivselt. Sellistel juhtudel on olnud nii audiitori üldised eesmärgid, kui ka kõikide relevantsete standardite eesmärgid eraldivõetuna täidetud.

KOLLASE tulemus saab audiitorettevõtja, kelle audiitorteenuses on tuvastatud vähemolulised puudused, mille tõttu kvaliteedi täiustamine on nõutav. Täidetud peaksid olema audiitori üldised eesmärgid – omandada põhjendatud kindlus finantsaruannete kohta arvamuse avaldamiseks. Vähemolulised puudused on näiteks väiksemad dokumenteerimise puudused. Samas võib „kollane” KVK tulemus kujuneda ka näiteks juhtudel, kus enamik kontrollitud töövõttudest on rohelised, kuid üks töövõtt on osutunud „oranži” või „punast” tulemust väärivaks.

ORANŽ tulemus viitab, et audiitorteenuse kvaliteedis esinesid olulised puudused ning on nõutav, et audiitorettevõtja asub koheselt audiitorteenuse kvaliteeti parandama. „Oranži” tulemus puhul on audiitori üldised eesmärgid

osaliselt täitmata. Sellisteks olulisteks rikkumisteks võivad olla näiteks olulisemad dokumenteerimise puudused, aga ka vajakajäämised protseduuride planeerimisel ning teostamisel. Samuti audiitori aruande väljastamine olukorras, kus tõendusmaterjal selleks on olnud osaliselt ebapiisav. Antud tulemuse puhul on võimalik tõendada, et näiteks vähese kutsealase skeptitsismi rakendamine ja ebaadekvaatne riskihinnang ei ole audiitori aruande usaldusväärsust olulisel määral vähendanud. „Oranži” tulemuse toovad kaasa lisaks tähelepanekute olulisusele ka rikkumiste kordumine töövõtude lõikes.

PUNANE tulemus näitab otseselt, et osutatud audiitorteenuse kvaliteet ei vasta nõuetele. Tuvastatud on märkimisväärsed rikkumised, mis vajavad kohest kõrvaldamist. „Punase” KVK tulemuse korral ei ole audiitori üldised eesmärgid täidetud ning rikkumised on sedavõrd märkimisväärsed, et sellise töö tulemusel väljastatud vandeaudiitori aruanne ei ole usaldusväärne. Sellisteks rikkumisteks on näiteks ebaadekvaatsest riskihinnangust tulenev piisava asjakohase tõendusmaterjali puudumine olulises valdkonnas või ebaasjakohase vandeaudiitori aruande väljastamine. Samuti ei vasta audiitorteenuse kvaliteet nõuetele, kui audiitoril puudub kohane kutsealane kompetentsus ja/või nõutav hoolsus ja/või ta ei rakenda kohast kutsealast skeptitsismi. „Punase” toob kaasa ka töövõttudokumentatsiooni koostamise ja arhiveerimise nõuete oluline rikkumine.

Olukorras, kus audiitorteenuse kvaliteet ei vasta nõuetele, võib olla mitmeid kannatajaid, kes vandeaudiitori aruandele ja selle usaldusväärsusele toetuvad. Seetõttu ei soosi AJN nende isikute kutsetegevuse jätkamist, kes vähemalt kahe aasta jooksul on saanud korralise KVK tulemuseks „punane”. Juhul kui eelnimetatud isikud koheselt meetmeid audiitorteenuse

parandamiseks ette ei võta, on tõenäoline, et AJN tunnistab vastava audiitortevõtja tegevusloa kehtetuks ning vajadusel võtab ära audiitortevõtjaga seotud vandeaudiitori kutse.

Juurpõhjused ja meetmed

AJN on andnud üldjuhul audiitortevõtjale võimaluse osutatava kutseteenuse kvaliteedi parandamiseks. Üheks abivahendiks kutseteenuse parandamisel on vastavate juurpõhjuste analüüsi ja meetmete väljatöötamine audiitorteenust osutava audiitori enda poolt.

„Punase” ja „oranži” KVK tulemusega audiitortevõtja esitab AJN-ile kvaliteedikontrollis tuvastatud rikkumiste juurpõhjuste analüüsi koos meetmete ja nende rakendamise ajalise plaaniga.

Juurpõhjuste analüüs on rikkumiste algpõhjuste väljaselgitamine. Vaid siis, kui ebapiisava kvaliteedi täpsed põhjused on teada, on võimalik kavandada toimivad meetmed kvaliteedi parandamiseks.

Kvaliteedikontrollis tuvastatud rikkumiste juurpõhjused võivad olla vägagi erinevad ning erinevaid juurpõhjusi adresseerivad erinevad meetmed. Kui näiteks ebapiisava kvaliteedi algpõhjuseks konsolideeritud aruande auditeerimisel on, et auditi meeskonnal puudus piisav kompetents ISA600 osas, siis on üheks võimalikuks meetmeks vastaval koolitusel osalemine. Kui aga meeskonna kompetents oli piisav, kuid ISA600-s nõutud protseduurid jäid läbi viimata ajapuuduse tõttu, siis on kvaliteeti parandavaks meetmeks kas ressursi juurdepalkamine või olemasoleva ajaressursi sisse mittemahtuvatest töövõttudest loobumine. Juurpõhjuste analüüs peab käsitlema kvaliteedikontrollis tehtud olulisi tähelepanekuid.

AJN otsustab temale esitatud meetmete kehtestamise ning vajadusel palub esitatut täiendada. Oluline on, et audiitorettevõtja asub kehtestatud meetmeid koheselt rakendama. AJN võib meetmete täitmist kontrollida nii eraldiseisvas menetluses kui järgneva kvaliteedikontrolli käigus.

Kvaliteedikontrolli tulemused

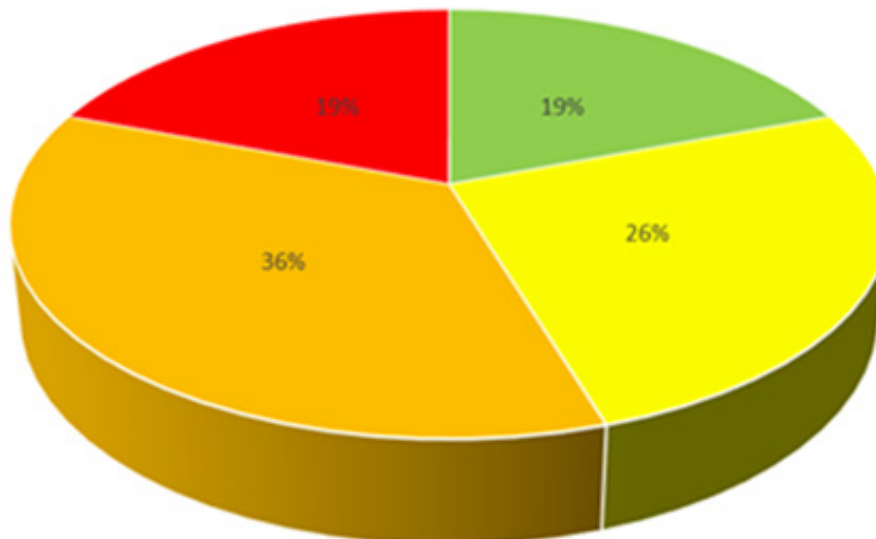
Joonistelt 1 on nähtavad KVK tulemused aastate 2018/2019 kohta ja jooniselt 2 aastate 2017/2018 kohta. Hinnangud „punane” ja „oranž” moodustavad viimasel kahel aastal kokku vastavalt 46% ja 55%.

Vastav protsent on arvestatavalt suur. Üheks põhjuseks on kindlasti asjaolu, et varasem hinnang „kollane” on jagatud suuresti kaheks,

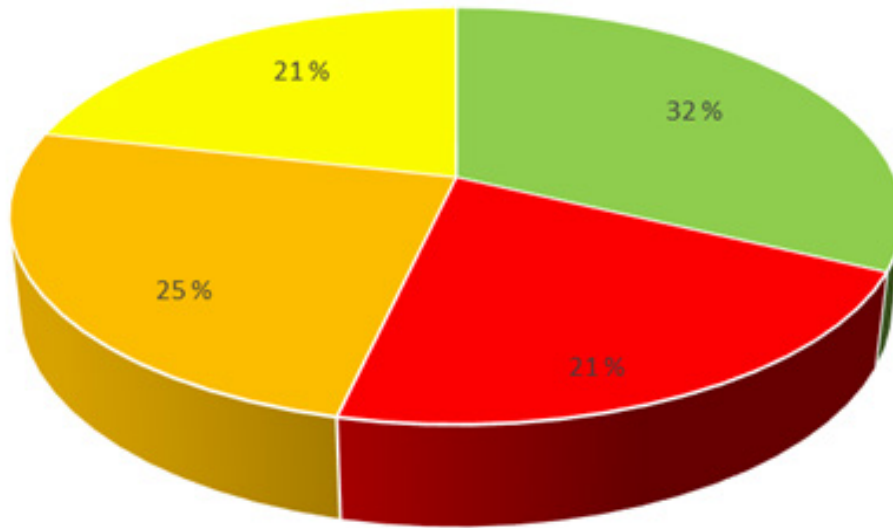
„kollane” (n-ö lähedal „rohelisele”) ja „oranž” (n-ö lähedal pigem „punasele”). Teine põhjus on kindlasti asjaolu, et eelmise aasta (2017/2018) „oranži” ja „punase” tulemusega audiitorettevõtjad on AJN arvanud järgmise (2018/2019) korralise KVK valimisse.

2017./2018. majandusaastal „punase” tulemuse saanud audiitorettevõtjatest olid järgmisel aastal kontrollis 10 audiitorettevõtjat. Neist 6 audiitorettevõtjat parandas oma tulemust – 3 sai järgnevas kontrollis „kollase” tulemuse ning 3 „oranži” tulemuse. Seevastu 3 audiitorettevõtja osutatud audiitorteenuse kvaliteet tunnistati eelmise KVK tulemusega võrreldes nõrgemaks ning varasem „oranž” tulemus asendus „punasega”. Ühe audiitorettevõtja poolt osutatud audiitorteenuse kvaliteet hinnati jätkuvalt tulemusele „oranž”.

Joonis 1. Kvaliteedikontrolli tulemused 2018/2019

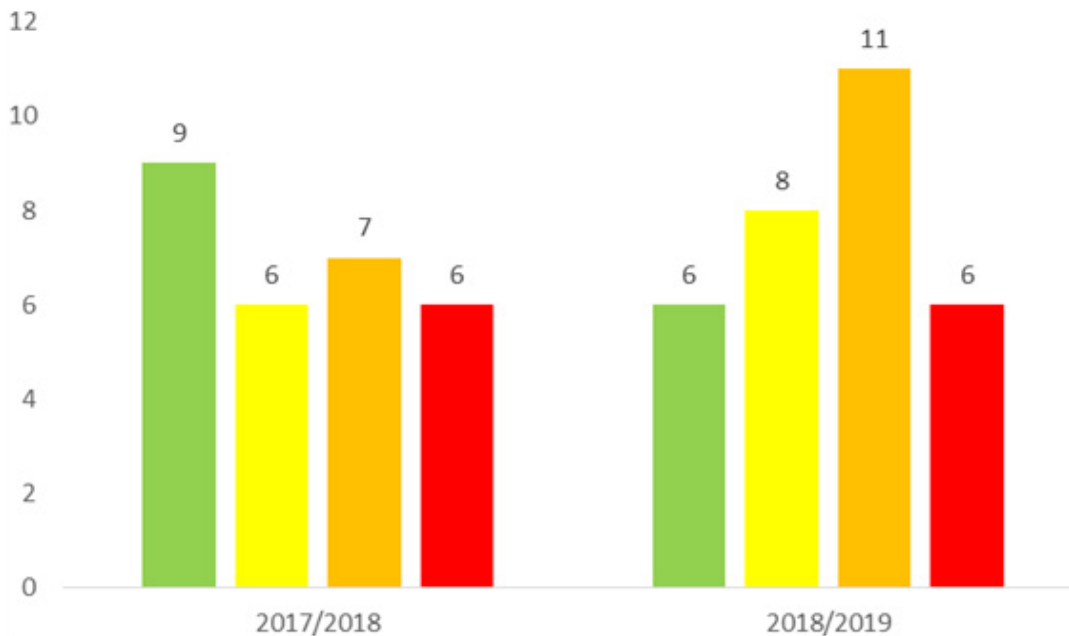

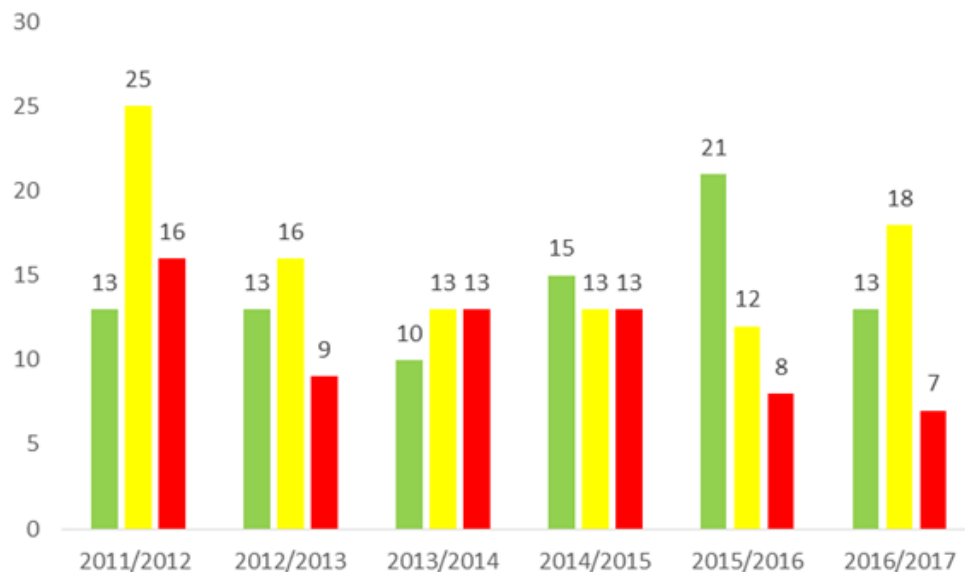
Joonis 2. Kvaliteedikontrolli tulemused 2017/2018

Võrreldes varasemate perioodidega (2011-2017) on käesoleval ajal alates 2017./2018. majandusaastast kasutusel „oranž” hindamiskriteerium, mis muudab natukene ka aastate lõikes vaadeldavat koondhinnangut. Oleme siinkohal välja toonud võrdlusandmed, millest nähtub, kui palju on erinevatele hindamiskriteeriumitele vastavaid tulemusi olnud erinevate aastate KVK-de lõikes ja eraldi vaate selle perioodi kohta, kui lisandus „oranž”.

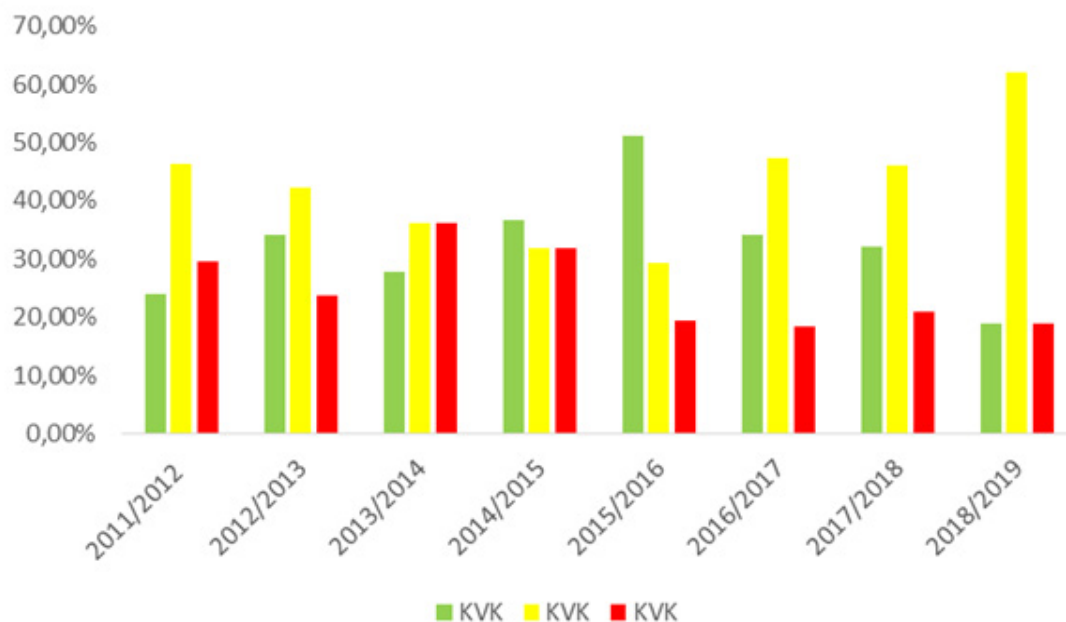
Joonis 3. Kvaliteedikontrolli tulemused 2017-2019

Joonis 4. Kvaliteedikontrolli tulemused 2011-2017

Järgneval joonisel (joonis 5) on andmete võrdlemise lihtsustamiseks 2017-2019 KVK tulemused „kollane” ja „oranž” arvatud kokku „kollaseks”.

Võrdlusandmetest on nähtav, et selline „kollane” tulemus on teinud märgatava tõusu, sealjuures „punase” tulemuse protsent on veidi langenud, jäädes suures joones samale tasemele ning „roheliste” osakaal on langenud.

Joonis 5. Kvaliteedikontrolli tulemused 2011-2019

Audiitorteenuste turg ja kvaliteet segmentide lõikes

Lähtudes avalikust huvist on jätkuvalt järelevalve tähelepanu all audiitorettevõtjad, kes omavad suuremat turuosa.

Järgnevatelt joonistelt (joonised 6 ja 7) on nähtav osutatud audiitorteenuse kvaliteet seoses turuosaga. Turuosa arvestamisel on võetud aluseks 2017./2019. majandusaasta andmeid. Kuna

kaks „punase” tulemuse saanud audiitorettevõtjat ei ole esitanud tähtaegselt audiitortevuse registri vahendusel AJN-ile 2018/2019 perioodi tegevusaruannet, on käesolevas 2018/2019 arvestuses võetud arvesse nende audiitorettevõtjate 2017/2018 aasta audiitorteenuste käivet.

Võrdluses eelmise majandusaasta andmetega (vt joonis 7) on nähtav, et „roheliste” osakaal käibearvestuses on 2017/2018 majandusaastal tuvastatu põhjal langenud ning seda peamiselt

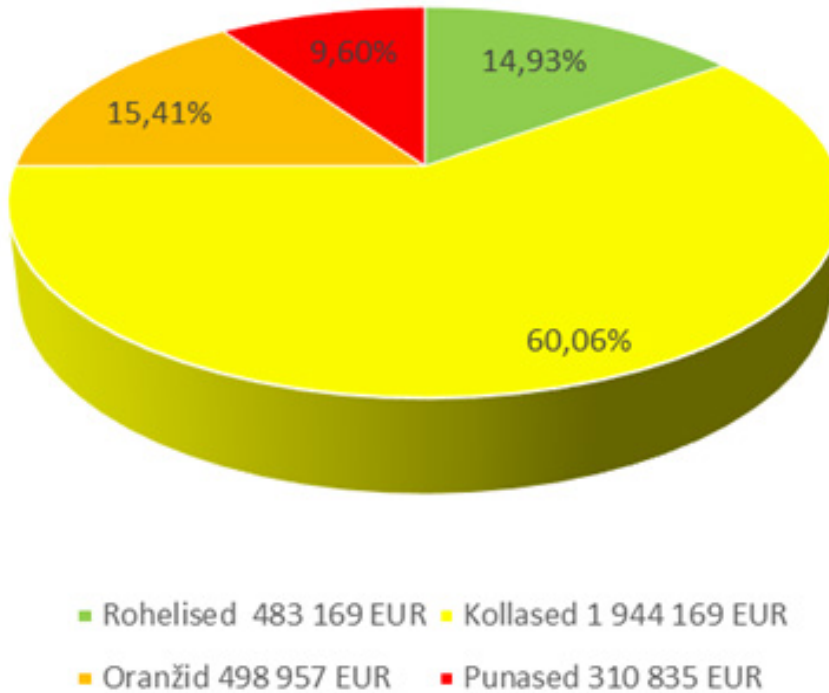
Tabel 3. Suurema audiitorteenuste käibega 20 audiitorettevõtjat 2018/2019

Jrk nr	Audiitorettevõtja	Audiitorteenuste käive (EUR)
1	Aktsiaselts PricewaterhouseCoopers	4 750 000
2	KPMG Baltics OÜ	4 007 830
3	Ernst & Young Baltic AS	2 828 936
4	Aktsiaselts Deloitte Audit Eesti	1 603 611
5	Grant Thornton Baltic OÜ	1 153 079
6	Assertum Audit OÜ	717 785
7	OÜ Audiitorbüroo RKT	638 248
8	PKF Estonia Osaühing	521 642
9	BDO EESTI AS	488 186
10	Rödl & Partner Audit Osaühing	458 550
11	Baker Tilly Baltics OÜ	409 741
12	Audiitorteenuse OÜ	367 810
13	AUDIITORBÜROO ELSS OÜ	336 695
14	Villems & Partnerid OÜ	334 328
15	Audiitorbüroo Fides OÜ	312 733
16	TPMM Nordic OÜ	300 367
17	I.S. AUDIITORTEENUSTE OSAÜHING	287 670
18	OÜ KL Partners	269 935
19	Audit & Consult OÜ	256 505
20	HLB Expertus KLF OÜ	248 453

„kollase” tulemuse arvelt, kuivõrd ühe suurema käibega audiitorettevõtja KVK tulemus oli 2018/2019 aastal „kollane”. Audiitorettevõtjate osakaal, kelle poolt osutatud audiitorteenus ei

vasta nõuetele, on samuti veidi suurenenud, jäädes ca 9% juurde. Suurenenud on ka „oranži” tulemuse osakaal.

Joonis 6. Audiitorettevõtjate kaetud audiitorteenuste käibe kvaliteedikontrolli tulemuse lõikes 2018-2019

Auditorettevõtjate audiitorteenuste käibed on olnud 2018./2019. majandusaastal vahemikus 4 750 000 - 1500 eurot. Järgnevas arvestuses loeme alates suurema käibega audiitorettevõtjatest:

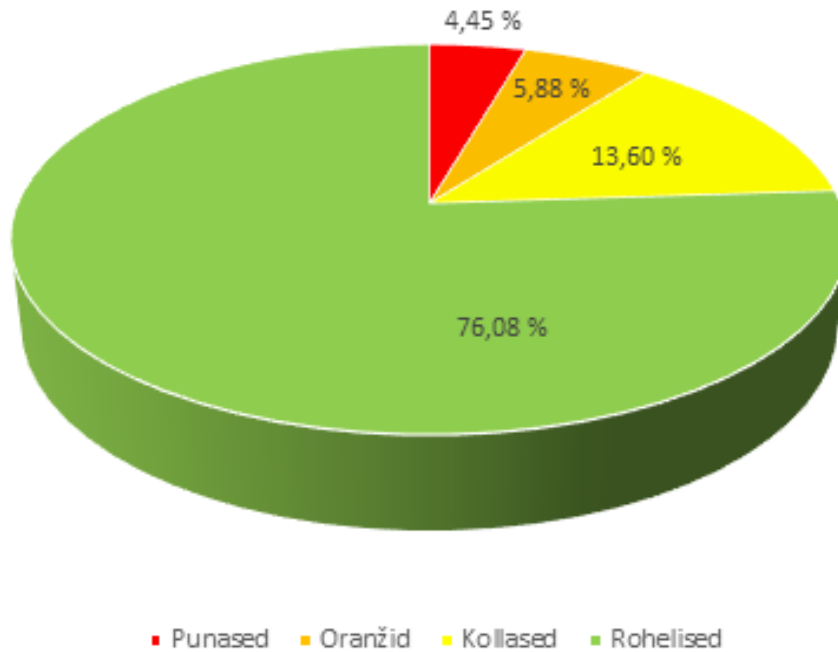
- järjekohal 1. –5. olevad audiitorettevõtjad suure tegevusmahuga praktiseerijateks, so käibega üle 1 miljoni euro (edaspidi STP);
- 6.-32. järjekohal olevad audiitorettevõtjad, so käibega vahemikus 100 000-1 miljon eurot, keskmise tegevusmahuga praktiseerijateks (edaspidi KTP) ja
- alates 33. järjekohast lõpuni, so käibega alla 100 000 euro, väikese tegevusmahuga praktiseerijateks (edaspidi VTP).

2018./2019. aastal läbiviidud korralise KVK valimis oli 1 STP, 4 KTP-d ja 26 VTP-d.

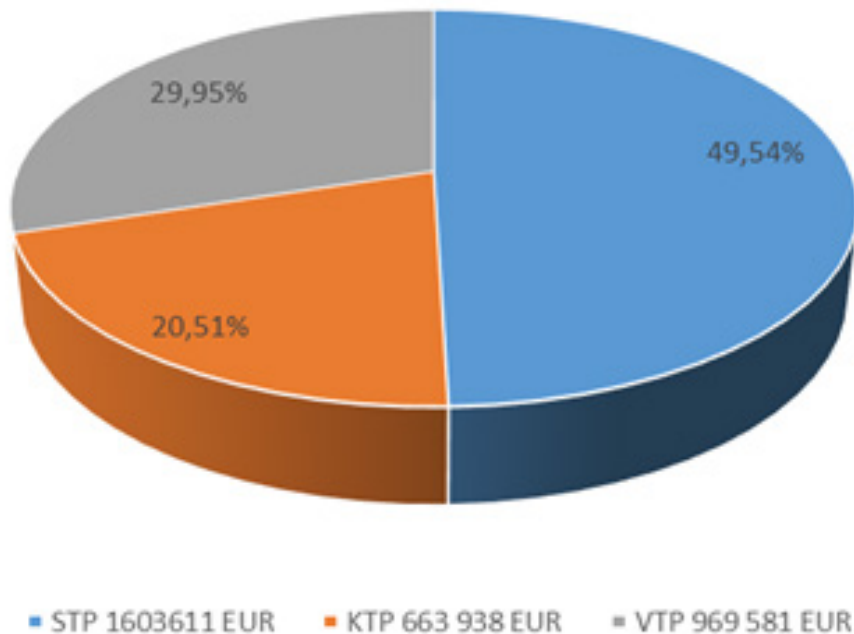
Kvaliteedikontrolli tulemused audiitorettevõtjate segmentides jagunesid vastavalt joonisel 9 nähtuvalt, mis näitab, et audiitorteenuse kvaliteet vastab nõuetele 25% KTP-l ja 19 % VTP-l ning nõuetele ei vasta 25% KTP-de ja 19 % VTP-de osutatud audiitorteenuse kvaliteet. Kõige suurem „oranžide” tulemuste osakaal on VTP-l.

Eelnevad joonised peegeldasid osutatava audiitorteenuse kvaliteeti aastate lõikes ja konkreetse

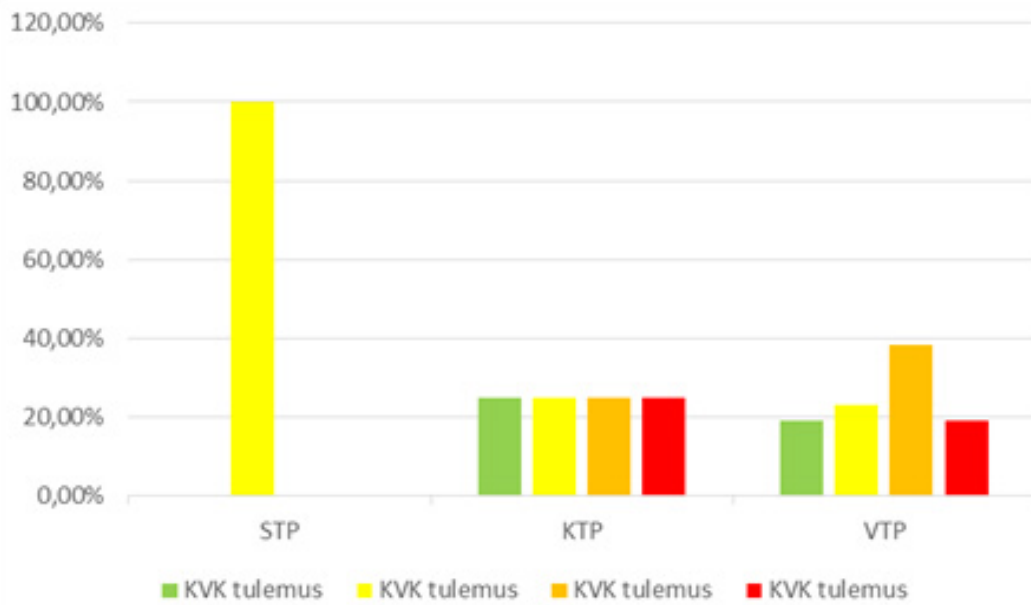
Joonis 7. Audiitorettevõtjate kaetud audiitorteenuste käive kvaliteedikontrolli tulemuse lõikes 2017-2018

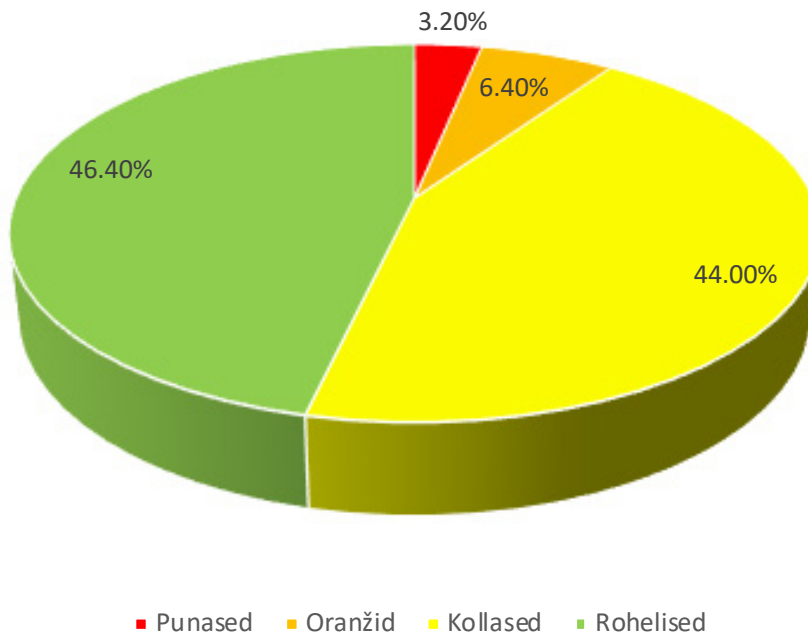
Joonis 8. 2018/2019 korralise kvaliteedikontrolli käigus kontrollitud turuosa audiitorettevõtjate segmentide kaupa

Joonis 9. 2018/2019 kvaliteedikontrolli tulemuste jagunemine vastavalt audiitorettevõtjate segmentidele

Joonis 10. Audiitorettevõtjate kvaliteet majandusaasta lõpuseisuga

majandusaasta 2018/19 kvaliteedikontrolli osas. Joonis 10 aga annab ülevaate käeoleval hetkel sektoris osutatavast audiitorteenuse kvaliteedist tervikuna. Joonisest nähtub, et seis audiitortevõtete kvaliteedile on arvestatavalt hea. Seda põhjusel, et 46,4% audiitortevõtetest on „roheline“ värviga ja 44% „kollase“ värviga, ehk 90,4%-l audiitortevõtetest ei ole kvaliteediga suuremaid probleeme. Vaid 6,4% audiitortevõtetest on „oranžid“ ja 3,2% punased. AJN aktiivselt tegeleb nii „punase“ kui „oranži“ kvaliteediga audiitortevõtete ja nende vandeaudiitoritega.

Erakorraline kvaliteedikontroll

Erakorraline kvaliteedikontroll viidi läbi 2018./2019. majandusaastal eesmärgiga kontrollida kas audiitortevõtjad on kõrgendatud rahapesuriskiga klientidele osutanud audiitorteenust. Vastavalt seaduste ja kutsetevõtte standardite nõuetele valiti välja kitsad standardite nõuded, mille järgimist kontrolliti.

Seega kontrolliti, kas vandeaudiitorid on omandanud arusaamise õiguslikust ja regulatiivsest raamistikust, milles tema klient tegutseb, kas on kogunud vastavat tõendusmaterjali selle kohta, et kliendi tegevus vastab sellele raamistikule ning kuidas on reageeritud, kui on tuvastatud mittevastavus või mittevastavuse kahtlus. Erakorralise kvaliteedikontrolli valimisse arvati kuus töövõttu ja viis audiitortevõtjat. Valim moodustati eelkõige audiitortevõtte kliendipõhiselt.

Erakorralise kvaliteedikontrolli tulemused võib üldjoones lugeda heaks. Rikkumisi ei tuvastatud kahe töövõtu kontrollimisel. Kolme töövõtu teostamisel tuvastas AJN väiksemad rikkumised (peaasjalikult vähese skeptitsismi ilmutamine, mille mõju vandeaudiitori aruandele AJN ei tuvastanud). Nende osas luges AJN

võimaliku distsiplinaarsüüteo väheoluliseks ning ei leidnud, et rikkumistele peaks järgnema distsiplinaarkaristus.

Seevastu ühe audiitortevõtja poolt osutatud audiitorteenuses tuvastas AJN erakorralise kvaliteedikontrolli käigus olulised rikkumised. Erakorralise KVK käigus tehtud tähelepanekud näitasid, et töövõttus olid täitmata audiitori üldised eesmärgid, st audiitor ei ole olnud objektiivne, ei ole ilmutanud kohast kutsealast kompetentsust ja hoolsust, audit ei olnud planeeritud ega läbi viidud kutsealase skeptitsismiga. Muuhulgas ei ilmutanud audiitortevõtja piisavat kutsealast skeptitsismi sisekontrolli taseme hindamisel. Audiitor pole dokumenteerinud protseduure ega kasutatud kutsealast otsustust, kuidas ta oma järeldusteni jõudis. Tõendid viitasid, et audiitor ei olnud aru saanud ettevõtte poolt toime pandud regulatsioonide rikkumiste olemusest ja nende võimalikust mõjust ettevõtte tegevusele ning raamatupidamise aastaaruandele. Audiitoril puudus piisav asjakohane tõendusmaterjal algsaldode kohta. Ettevõtte tegevuse hindamisel seaduste ja regulatsioonide nõuetele ei olnud järgitud olulisi standardi nõudeid ning valitsejate ja eelmise audiitoriga ei suheldud. Audiitortevõtja (vandeaudiitori) poolse kutsetevõtte standardite rikkumise tõttu oli tema kliendil võimalik esitada avalikkusele ebaõiget ning tegelikku olukorda oluliselt ilustavam pilti raamatupidamise aastaaruande koosseisu kuuluvas tegevusaruandes. Nimetatud põhjusel oli tegemist oluliste rikkumistega, mis seab kahtluse alla audiitorite ning nende töö tulemuse – vandeaudiitori aruannete usaldusväärsuse, mistõttu AJN algatas distsiplinaarmenetluse.

Kokkuvõttes jääb AJN erikontrolliga rahule ja suuremaid süsteemseid puudusi vastavas valimis ei tuvastanud. Kuid vaadates ümberringi toimuvat seoses rahapesu riskide ohjamismeetmete

loomisega, on üsna tõenäoline, et ka audiitorite õigusraamistik võib selles vallas muutuda konkreetemaks ja täpsemaks.

Kaebused ja uurimismenetlused

Uurimismenetluse läbiviimise eesmärgiks on tuvastada õigusaktides sätestatud nõuetele mittevastavat Audiitorkogu organi või Audiitorkogu liikme tegevust. AJN võib uurimist alustada mis tahes informatsioonile tuginedes, kui on põhjendatud kahtlus, et menetlusaluse isiku tegevust on vaja uurida. Kaebuse menetlust alustatakse AJN-ile edastatud kaebuse alusel, kui AJN-il tekib kaebuses motiveeritud rikkumiste tunnuste põhjal kahtlus, et toime võib olla pandud rikkumine.

Aruandeperioodil on AJN alustanud 4 uurimismenetlust, millest üks lõpetati kuivõrd menetluse alustamise ajendiks olnud asjaolud ei leidnud kinnitust. Üks menetlus lõpetati otsusega mitte alustada distsiplinaarmenetlust, lugedes tuvastatud võimaliku distsiplinaarsüüteo vähetähtsaks. Kahe menetluse osas on uurimine pooleli. Lisaks on lõpetatud eelmises perioodis alustatud 2 uurimismenetlust otsusega algatada distsiplinaarmenetlus, kuivõrd uurimismenetluses tuvastatud asjaolud annavad alust arvata, et menetlusalune isik on toime pannud distsiplinaarsüüteo.

Distsiplinaarmenetlused

Distsiplinaarmenetluse alustamise aluseks on uurimise või kvaliteedikontrolli tulemused, Rahandusministeeriumi ettekirjutus või muu dokument, või info, mis annab alust arvata, et Audiitorkogu liige on pannud toime distsiplinaarsüüteo. Distsiplinaarsüüteod on Audiitorkogu liikme kohustuse süüline täitmata jätmine või mittenouetekohane täitmine,

Audiitorkogu liikme tegevust reguleerivate õigusaktide, AJN-i otsuste täitmata jätmine või mittenouetekohane täitmine. AJN ei algata distsiplinaarmenetlust juhul, kui võimalik distsiplinaarsüütegu on AJN-i veendumuse kohaselt vähetähtis. AJN ei pea agatama distsiplinaarmenetlust juhtudel, kui sama rikkumise põhjal algatatakse menetlus kutse äravõtmiseks või tegevusloa kehtetuks tunnistamiseks.

Aruandeperioodil alustas AJN 22 isiku suhtes distsiplinaarmenetluse, millest 7 KVK, 2 uurimismenetluse ning 2 erakorralise KVK tulemuste põhjal, 2 seaduste ja kutsetegevuse standardite rikkumise kahtluse (lisateenuste osutamine), 1 KVK takistamise, 4 vandeaudiitori tegevusaruande esitamata jätmise ning 4 täiendusõppe kohustuse täitmata jätmise tõttu. Aruandeperioodil lõpetas AJN 18 distsiplinaarmenetlust, millest 8 korral karistati menetlusalust isikut rahatrahviga (vahemikus 500-3500 eurot), ühel juhul suunati audiitorteenust osutanud vandeaudiitor lisaks ka kutseeksamil, kolmel korral karistati noomitusega ning 7 korral lõpetati distsiplinaarmenetlus karistust määramata. Lisaks on vahetult peale aruandeperioodi (augustis 2019) lõpetatud 3 distsiplinaarmenetlust, mille tulemusel määrati karistuseks rahatrahv (vahemikus 1650-10 000 eurot).

Karistuse määramisel on AJN karistust raskendada asjaoluna arvestanud muuhulgas korduvat rikkumist, mis on olnud selgeks signaaliks, et leebemad karistused ei ole täitnud eesmärki hoida ära edaspidiseid rikkumisi. Rahatrahvi suuruse määramisel, sh arvestades, et karistus omaks mõju karistuse eesmärgi täitmisel ning ühtlasi ei sekkuks liigselt menetlusaluse isiku õigustesse, on AJN muuhulgas võtnud arvesse: 1) süüteo iseloomu ja raskust; 2) karistust kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid; 3) audiitorettevõtja audiitorteenuste müügitulu ja osutatud audiitorteenuste arvu 4)

keskmist kindlustandva töövõtu kliendilepingu maksumust.

Karistust kergendavad asjaolud on kindlasti ausa ja läbipaistva menetluse tagamine (mh hea koostöö menetluses) ning võimalusel ka rikkumise ülestunnistamine ja kahetsus selle eest. Selliseid asjaolusid kindlasti arvestame menetluses.

Korduvate või oluliste rikkumiste tõttu tegevusloa kehtetuks tunnistamine ja vandeaudiitori kutse äravõtmine

Aruandeaastal on AJN tunnistanud kahe audiitorettevõtja tegevusloa kehtetuks korduvate ja oluliste rikkumiste tõttu.

Kolmel juhul on AJN otsustanud ära võtta vandeaudiitori kutse isikutel, kes ei vasta seaduses vandeaudiitorile sätestatud nõuetele ning on seetõttu sobimatud kutsesse.

Ettekirjutuste tegemine

Ühel korral on AJN teinud audiitorettevõtjale ettekirjutuse nõudega lõpetada AudS § 136 lõikes 2 ja kvaliteedikontrolli korra §-s 10 sätestatud talumiskohustuse ning AudS § 122 lõike 1 rikkumine ning kohustada audiitorettevõtjat esitama AJN-ile kvaliteedikontrolli läbiviimiseks vajalikud dokumendid. Sama ettekirjutuse raames määras AJN ettekirjutuse mittetäitmisel sunniraha tasumise kohustuse kokku summas 9000 eurot. Kuivõrd audiitorettevõtja rikkus temale määratud kolme tähtaega töövõtudokumentatsiooni esitamiseks, pidi ta tasuma sunniraha täies ulatuses.

Avalduste menetlemine

Vandeaudiitori täiendusõppe kohustusest vabastamiseks on aruandeperioodil esitatud kolm avaldust. AJN otsustas vabastada taotluse esitanud vandeaudiitorid Audiitorkogu korraldatavast täiendusõppest püsivalt välisriigis viibimise tõttu tingimusel, et vandeaudiitor täidab täiendusõppekohustuse täies ulatuses välisriigis.

Kohtuvaidlused

AJN on majandusaastal puutunud kokku seitsme kohtuvaidlusega. Seni ei ole AJN kaotanud ühtegi kohtuvaidlust. Arvestades kohtumenetluste ajalist kestust ja sellele kuluvat ressursi, on AJN kahel juhul nõustunud kompromissiga, seda tingimustel, et kaebaja nõustub temale tehtud sisuliste etteheidetega (sh näitab üles valmisolekut osutatava audiitorteenuse kvaliteeti parandada) ning tasub kohtukulud.

Hetkel pooleliolevad kohtuasjad on:

1. Balti Audit OÜ ja Liili Kask vs AJN
2. Capella Consulting OÜ vs AJN
3. OÜ Roopa Arendus, OÜ Kännipõllu Arendus, OÜ Tähetorni Tehnopark, OÜ Lukki Invest ja Osühing Favorte vs AJN (riigivastutuse nõuded)
4. Kalle Lahe vs RM (AJN kaasatud)
5. OÜ KL Partners ja Ksenia Lukkanen vs AJN
6. Sirje Kõrgmaa vs AJN
7. Osühingu Audiitorbüroo Õnne Kurvet ja Õnne Kurvet vs AJN

4. Järelevalvenõukogu strateegilised eesmärgid 2019./2020. aastaks

AJN-i strateegilised eesmärgid 2019./2020. aastal on:

1. Analüüsida ning vajadusel muuta Audiitorkogu menetluskordasid;
2. Suurendada jätkuvalt audiitortegevuse järelevalve efektiivsust läbi ootamatute ja erakorraliste kontrollide erinevatel avaliku huvi seisukohast olulistel teemadel;
3. Teostada järelevalvet rõhuasetusega kaitsta audiitortegevuse turgu ning Audiitorkogu ning selle liikmete mainet korduvate ja/või oluliste rikkumisega ja/või ebaetiliste Audiitorkogu liikmete tegevuse eest ning võtta kasutusele asjakohased meetmed;
4. Avalikkuse ja Audiitorkogu liikmete kursis hoidmine kutset ja järelevalvet oluliselt puudutavatest asjaoludest.